

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenoma ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pesti prejemnik. Za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za po leta 8 gold., za tretje leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za tretje leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraja. za mesec, 30 kr. za tretje leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za tretje leta 2 gold. 50 kr., po pesti prejemnik za tretje leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrtine opne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Oprema štvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. i. administrativna reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

P. n. naročnikom „Slov. Naroda“,

kateri so list prejeli, a nam naročnine še niso plačali, imamo čast naznanjati, da nam razmere našega lista nikakor ne dovoljujejo, komu list dalje pošiljati, ako naročnine niso prej plačali. Vsled tega se bode onim naročnikom, ki niso naročnine preklicali in je ne poslali ob pravem času, list z novim letom ustavil. Zaostale naročnine in inseratne dolžnosti prosimo poplačati do **25. t. m.** Kateri dolžnik ne plača, prisiljeni ga bomo precej po advokatu tožiti.

Ob enem prosimo vse dozdane naročnike in vse prijatelje slovenskega napredka, da se na edini slovenski dnevnik „Slovenski Narod“ tudi za naprej naroče prej ko mogoče, da ne bode po novem letu kacega nereda v dopošiljanji.

Administracija „Slov. Naroda“.

Govor slovenskega poslanca dr. Dominkuša

v štajerskem deželnem zboru 17. dec.

V štajerskem deželnem zboru so se v zadnji seji trije slovenski poslanci: dr. Dominkuš, dr. Srnec in dr. Vošnjak močevsko potegnili za pravice slovenskega naroda in njegovega jezika, ob priliki posvetovanja o učnem jeziku na realkah. Denes priobčimo po stenografičnem zapisu govor dr. Dominkuše, v enem prihodnjih listov prinesemo tudi govora dr. Srnce in dr. Vošnjaka. Dr. Dominkuš je govoril:

„Zakon za realne šole od 8. januarja 1870 se formalno ravna po §. 19. državnih osnovnih postav, po katerem imajo biti javna učilišča v deželah, kjer dve ali več narodnostij živi, tako uravnana, da vsaka te narodnostij dobi pripomočke, naučiti se brez posiljevanja drugega deželnega jezika. — Jaz pravim formalno, kajti to načelo bi bilo, glede Štajerskega, le potem varovano, ako bi bil v nemških delih dežele nemški jezik, v slovenskih delih pa slovenski kot učni jezik uveden. — To pa nij. Mi nemamo v vsej deželi niti ene srednje šole s slovenskim učnim jezikom, da si ste $\frac{2}{5}$ prebivalcev Slovenci. Razen tega se na ta načela nij oziralo niti pri osnovanju c. kr. višje realke in II. državne gimnazije v Gradcu, ker se slovenski jezik niti kot prost predmet nij sprejel med učne predmete.

Tudi v učilnem načrtu za realne šole se je s slovenskim jezikom prav skopo ravvalo, ker se mu je v spodnji realki odločilo samo dve uri na teden, a v zgornji realni šoli se mu nobenega prostora privoščilo nij. Predlog, ki pred nami leži, katerega je v prejšnji sesiji dr. Vrečko predlagal, zdaj ga pa vlada predlaga, namerava še dalje iti.

Francoski jezik naj bi bil pod vsako ceno obligatni predmet, a slovenski jezik se tako omeji, da bi imeli starši ali varuhi prosto izbirati med angleškim in slovenskim jezikom. Ker tudi učne ure francoskega in slovenskega jezika kolidirajo, bode naravni nasledek sprejetja tega predloga ta, da se bode podučevanje v slovenščini na realkah vedno slabše obiskavalo, in nazadnje popolnem nehalo. Kratko: kot postranska sirota obravnavan drugi deželni jezik se bode počasi skozi vrata ven izrinil.

Jaz v jezikovem vprašanji gotovo ne stojim na oskosrčnem stališču. Jaz sem prepričan, da je potreba, da se že v srednjih šolah daje sinovom mojih rojakov prilika, po kateri se nauče popolnem nemškega in drugih kulturnih jezikov, ter da se jim tako pot odpre do bogatih zakladov, katere ti jeziki v vseh oblastjih znanosti branijo. — Jaz tudi izpoznam dobičke, katere donša naučenje drugega in vsakako i tretjega tujega jezika, naj si bode glede navajanja v mišljenji, kar se francoskemu, ali glede bogatstva v tehnični strokovnjaški literaturi, kar se angleškemu jeziku na slavo pripisuje.

A poleg vsega tega moram na to jako veliko vrednost pokladati, da se goji in kultivira materini jezik, in moram tisto pedagogično načelo kot pogubljivo naglašati, ki materini jezik sistematičnemu zanemarjenju izročava na korist tujega, naj bo še tako izobraženega in bogatstvenega jezika.

Kakor je familija ono zavetje, v katerega varstvu se razvijejo kali dobrega in blazega v mladini, da potem v praktičnem in javnem življenji vzrasto do cvetja in sad prinašajo, ravno tako je tako zavetje narod, ljudstvena familija v širjem krogu. Materini jezik je oni medium, ki veže posamezne ude skupaj, in v ljubezni do domovja ima patrijotizem svoje korenine. — Ako se raztrga zveza, ki jo materini jezik okoli udov enega rodu ovija, z ustanovami, ki zabranjujejo razvoj jezikov in njegovo vrednost v nič devljejo, potem se v dotičnih vzbujajo čut brezdomovinstva, in v mladini se ljubezen do domovine uničuje.

Razen omenjenih, pa me še pedagogični in praktični razlogi silijo, proti nasvetu šolskega odseka glasovati. Le s tem, da mladi ljudje z učenjem svojega materinega jezika spoznajo vlastitosti in slovnico njegovo, in ga tako morajo primerjati s tujim jezikom, ki se ga imajo učiti, bodo si zavedni svojstev tujega jezika, vsaj veliko lažje, nego kakor da bi se enega ali več tujih jezikov učili, a niti svojega gramatikalno ne znali.

Po mojem mnenju mora torej za učence slovenske narodnosti naučenje svojega materinega jezika brez pogoja obligatno biti in

jaz si pridržujem v tem smislu predlog staviti. To je najmenj, kar se zahtevati more. Nikakor nij zadosti, da se v tem oziru staršem ali varuhom dovoljuje pravica izbirati, ker po eni strani se ne more vsem staršem in oskrbovalcem zaupati potrebno razumljenje, po drugi strani pak je političnemu pravcu dotičnega šolskega vodje ali profesorja, ki sprejem preskrbljuje, čisto neopravičen vpliv prepuščen, ker je skušajava preblizu, sinčka s tem lepo priporočiti, da se glede narodnosti nekaj koncesije naredi.

V poročilu posebnega odseka je tudi omenjeno, da so mnogi starši ali skrbniki otrok nemške narodnosti izbrali namestu angleškega slovenski jezik največ zavoljo olajčanja uka in sicer, kakor se poročilo nasproti slovenskim sodeželanom prav razžaljivo izrazi, samo na škodo obsega in temeljitosti v izobraževanju. A ta razlog nema, kakor se meni vidi, nobene faktične podpore. Jaz sem temveč prepričan, da so se mnogi starši in skrbniki učencev nemške narodnosti za slovenski jezik odločili, ker spoznajo dejansko vrednost, ki jo ima znanje enega slovanskega jezika za vsega Avstrijca in posebno za vsacega tehnika. In tega spoznanja se more človek tem menj braniti, ako se preudari, da se baš pomanjkanje mož, ki znajo slovanski jezik, kaže v vseh poslovnih strokah od dne do dne bolj, in da se baš za tehnike odpira v južnih krajih, kjer Slovani prebivajo, preobširno polje delovanja nastajoče generacije.

H koncu moram še naglasiti, da, kakor se mi je iz verjetnega vira povedalo, niti nij za francoski in angleški jezik nobenih izprašanih učnih močij. Ti nauki so se namreč od ministerstva uveli, predno se je za potrebne učitelje poskrbelo, tako da še izpraševalne komisije za te predmete nijso mogli skupaj spraviti. Iz vseh teh razlogov bodem zoper nasvet odsekov glasoval“.

O naših ljudskih učiteljih.

Z Notranjskega, 18. dec. [Izv. dop.]

(Konec.)

Zdaj pa na drugo stran pogledajmo! Naši politični nasprotniki med učitelji se posebno v Ljubljani od dne do dne strože organizujejo. Njih število raste, kakor bi jim bil patrijarh Abraham oče. Poleg tega pa ne drže križema rok kakor mi, nego vztrajno delajo, uspešno agitujejo, se za izboljšanje materialnega stanja svojih tovarišev potegujejo, svoja načela na glas zagovarjajo in so posebno, kar se razmere med učiteljstvom in duhovščino tiče, odločni liberalci, a ne polovičarji kakor mi. Njihov organ „Laibacher Schulztg.“, iz začetka list brez naročnikov, zdaj materialno vsaj izhaja ter je, ako ab-

strahiramo od njegove germanizatorične tendence, še ne preslabo urejevan. Njih „Krainischer Lehrerverein“, v začetku društvo brez družabnikov, stoji na nogah, na boljših gotovo, nego „Slovensko učiteljsko društvo“. Saj napredek vsakega društva nij toliko odvisen od števila družabnikov, ampak od takih družabnikov, ki res kaj delajo. „Lehrerverein“ pa napravlja večerne zборе, v katerih glavni učitelji o zanimivih predmetih predavajo in baš te dni je izročil kranjskemu deželnemu zboru prošnjo za poboljšanje učiteljske plače. Prošnjo je v zbor prinesel kočevski poslanec g. Braune; pisana je v nemškem jeziku, podpisana od 250 slovenskih učiteljev na Kranjskem! Uže sam ta faktum je jasen dokaz, kdo več dela in kako: „Lehrerverein“ ali „Slov. učit. društvo“? „Lehrerverein“ šteje med svojimi družabniki skoro vso nemško in nemškutarsko inteligencijo na Kranjskem; koliko ima pa „Slov. učit. društvo“ med slovensko nenčiteljsko inteligencijo družabnikov? Nič! Tudi „Krain. Schul-fennig“ je za kranjsko šolstvo neprijetno več storil, nego naša „Narodna šola“.

Nehoté se mora človek vprašati, kaj je vzrok, da slovensko učiteljstvo v narodnem oziru posebno na Kranjskem tako propada. Glavni vzrok se mi zdi ta, da manjka našim učiteljem pravih inteligentnih, odločnih, za slovensko šolstvo vnetih mož, ki bi slovenske učitelje hoteli ali mogli organizovati ter je voditi. Manjka jim mož, ki bi jim s svojim znanjem, svojo odločno moško besedo, s svojim navdušenjem za sveti učiteljski poklic tako imponirali, da bi se jih naši učitelji oklenili ter za njimi hodili. Imajo sicer svojega zastopnika celo v kranjskem dež. šolskem svetu, pa to vam je baje kaj čuden mož, ki vse kranjske učitelje deli v dva razreda — v pametne in nespametne. Kedar je namreč v šolskem svetu o kakem ljudskem učitelju govorica, svojo sodbo o njem tako-le izreče: „O, der ist ein vernünftiger Mensch!“ — ali pa: „Der ist kein vernünftiger Mensch!“ Poleg tega nikoli ne pozabi omeniti, ali je dotični učitelj oženjen ali ne, in, če je oženjen, koliko ima otrok. To je — pripovedujejo — vse njegovo „zastopanje“ ljudskih učiteljev v dež. šolskem svetu.

Velikrat se pobahamo, koliko imamo izvrstnih slovenskih profesorjev po naših srednjih šolah. Človek bi mislil, da vsaj ti možje narodnim učiteljem kaj na roko hodijo, za slovenske pedagogične liste kaj pišejo itd. Kaj pa še! Slovenski profesorji so ali preboječji ali preošabni, ali pa preleni, da bi ljudskim učiteljem kaj pomagali. Da bi kdo izmed njih med narodne učitelje stopil, zanje kaj pisal, o tem nij misliti. Jaz poznam v celi dolgi in široki Sloveniji samo enega profesorja, ki redno sodeluje pri — „Učiteljskem tovarišu“! — Slovenski učitelji sanim sebi prepuščeni se torej oklepajo tistih mož, ki dasiravno višje stoje nego oni, vendar z njimi vred čute, z njimi vred delajo za učiteljski stan. Le „Laih. Schulztg.“ v roke vzemite! Ne izide številk, katera bi ne prinesla sestavka iz peresa enega in drugega ljubljanskega — nemškutarskega profesorja. (Gariboldi, Linhart i. dr.) Radoveden sem, koliko naročnikov, nikar pa sodelavcev je „Slov. učitelj“ med slovenskimi profesorji imel!! Tudi ko bi vlada kranjskih nemškutarskih učiteljev ne podpirala, bi morali napredovati, ker imajo med soboj več inteli-

gencije, več delavnih, za učiteljstvo navdušenih možij.

Drugi vzrok, zakaj gredo slovenski posebno kranjski učitelji rakov pot, je njih brezznačajnost, njih figamostvo, njih kruhoborstvo. Šolske oblastnije so v mnogih krajih v nemškutarskih rokah; kranjski dež. šolski nadzornik je prononsiran nasprotnik slovenske narodne šole; prav tako tudi skoro vsi tisti okrajni šolski nadzorniki, ki so sicer za blagost in povzdigo učiteljskega stanu vneti možje. Te razmere so marsikaterega učitelja tako ostrašile, da mu je srce in poštenje v hlače zlezlo; preje dober narodnjak je zdaj nemškutar. Drugi preje prav delavni narodni učitelji so se oplašili, so vrgli orožje iz rok ter sami skočili za grm, od koder zdaj boječje kukajo in čakajo, kedaj se bodo razmere premenile. Le v Ljubljano pogledite, pa boste videli, da resnico govorim. Večina kranjskih učiteljev pa je postala pasivna, nedelavna, opazujoča. Bog, da bi vsaj taka ostala! Pa se bojim, jako bojim, da bode premišljala in premišljala, potem pa po časi za „Lehrervereinom“ stopinje pobirati začela. Prošnja kranjskih učiteljev na dež. zbor je prvi korak, bog daj, da bi ostal edini! Več je tudi takih učiteljev, ki bi nasproti tistemu, ki jim obeča boljše plačo, zatajili hudiča in bogá, nikar pa samo domovine. Da so šli ti „najemniki“ svojim „strahovom“ lahko na limanice, nij čuda.

Sveta naša dolžnost je, poiskati pripomočkov, da se ta demoralizacija med slovenskimi učitelji ustavi. Pošteni, značajni, razumni, za narodno šolstvo vneti učitelji bi se morali zbrati in združiti, da bi oživel spet „Slov. učiteljsko društvo“ in z njim vred pedagogičen organ, ki bi moral biti urejevan po zdravih liberalnih načelih. Pridobiti bi morali vsaj nekoliko slovenskih profesorjev, da bi jim pri društvu in listu pomagali. Brez društva in časopisa so pa naši učitelji armada brez orožja in smodnika. Po tem bi morala pa slovenska liberalna stranka naše učitelje na vso moč podpirati. Na naših učiteljih so se naši klerikalci veliko in hudo pregrešili. Klerikalni kranjski dež. zbor je mečkal in mečkal novo šolsko postavo in stoprv po 3letnem cincanju in odlašnji rodil — polovičarsko delo. Naprednjaška stranka ima lepo priložnost, grehe naših klerikalcev paralizirati ter slovenske učitelje po zborih in svojih časopisih podpirati. Naj pomaga slovenskim učiteljem, da se iz nova organizujejo in gotovo jej ne bode žal, kajti pridobila si bode z njimi zvestih zaveznikov, pridobila si bode z njimi armado, ki se bode na njeni strani bila s klerikalci in njih črno druhaljo. Pridobila bode mnogo sinov, ki se izgublajo — za narod!

Iz deželnih zborov.

Kranjski deželni zbor.

(V. seja deželnega zbora kranjskega 16. dec.). (Konec.)

Dnevni red je sledeči:

1. Vladna predloga: Postava o uredbi zdravstvene službe v občinah, se izroči zdravstvenemu odboru.

2. Peticija društva zdravnikov zaradi vravnave plač zdravnikov, — isto tako.

3. Poročilo dež. odbora, s katerim se

vpolaga načrtan zakon o cestni policiji javnih nedržavnih cest, se izroči gospodarskemu odseku.

4. Letno poročilo dež. odbora o svojem delovanju od 1. novembra l. 1872 do konca oktobra l. 1873, se dotičnemu odboru izroči.

5. Poročilo finančnega odseka o računskem sklepu zaklada zemljiščne odveze za leto 1872 in o proračunu istega zaklada za leto 1874, je na prihodnjo sejo preloženo.

6. poročilo finančnega odseka o računskem sklepu norišno-stavbenega zaklada za leto 1872 in o proračunu istega zaklada za leto 1874, — isto tako.

7. Pri poročilu finančnega odseka o proračunu zaklada deželnega gledališča za leto 1874 povzame dr. Supan besedo in govori proti temu, da bi se slovenskemu gledališču dalo 2400 gold. podpore, ter meni, da je 1600 gld. dovolj. Sprejme se potem predlog odsekov, t. j. dovoli se 2400 gld.

8. Dr. Bleiweis utemelji svoj predlog zaradi vpeljanja postave od 29. junija 1868. leta, zadevajoče živinsko kugo po deželah ogerske krone. Ta predlog se izroči zdravstvenemu odseku.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. decembra.

Na Češkem bodo že 10. januarja nove volitve za državni zbor na mestu onih deklarantov, ki niso v državni zbor stopili in tako „mandat izgubili“. Brez dvoma bodo zopet voljeni, kakor že tolikrat.

V moravskem zboru Čehi vladi veliko preglavico delajo, ker neusmiljeno odkrivajo krivice, ki se gode slovanskemu narodu. V seji 17. dec. je poslanec Fanderlik interpeliral, zakaj vlada razpušča češke založnice, in šibal tako ravnanje.

Večina deželnih zborov bode seje odložila, a po praznikih se bodo zopet zbrali. Oblika odloženja se bode sprejela za to, da poslanske dijete med prazniki odpadejo in se tako deželnim blagajnicam nekoliko prihrani.

Koroški deželni zbor je dovolil 10.000 gld. na leto za zboljšanje stanja učiteljev.

V gališkem dež. zboru je 17. t. m. knez Čartoriski svoj nasvet glede pravnega zavarovanja proti direktnim volitvam utemeljil. Pri glasovanju pak je Čartoriskega predlog padel z 52 proti 73 glasovom. Proti predlogu so bili Zemialkovski, Groholski, Potocki in kmetje. Gališki dež. zbor je torej prav za prav potrdil direktne volitve.

Na Dunaji in drugod med špekulanti velik hrup dela novica, da je bogatin generalni direktor Lemberg-Černoviške železnice, prijatelj in kompanjon bivšega ministra Giskre, v zapor dejan, ker je na sumu, da je velike goljufije počenjal.

Ogerska ministerska kriza je do neke odločbe prišla. Ministra Kerkapoly in Tisza namreč sta osobno pri tem obstala, da odstopita. Cesar ju je odpustil in začasno ministerskemu načelniku Szlavju izročil vodstvo njihovega poslovanja.

Vnanje države.

Pri posvetovanju o francoskem budgetu se kažejo nekatere ekscentricitete. Že tri leta je, kar se je učiteljem obljubilo, da se jim bodo plače zvišale. Letna plača francoskih učiteljev, katerih je 25.000, znaša počen na leto 700 frankov, t. j. nekaj čez 300 gold. Budget za 1874 je na ono obljubo pozabil. V naučnem ministerstvu pa se bo nasproti napravila služba dobro-vladnega državnega podtajnika, ki bo zelo dobro plačana. Tudi časnikov ljudje po deželi ne bodo smeli brati. „Petit Journal“ in „Moni-

teur", „Presse“, „National“ ekspedirajo vsak dan po železnici nad 400.000 eksemplarov. To ekspediranje se jim je prepovedalo in se jim razen tega za vsak eksemplar še 4 centime davka naložilo. S tem so listi pokopani, nazadnjaki pa dobodo nad 400.000 frankov samo časnikarskega davka na leto. Financminister Magne v zvezi z „velikodušnim MacMahonom“ je hotel konfiscirano blago Napoleonomi družini nazaj dati, a budgetovi odbor je to kmalu zaduhal, in izpodbil. Naložili se bodo tudi vsakovrstni drugi novi davki; vinski davek se bo zelo za 50 pre. zvišal; sploh se bo samega novega davka nagrabilo 30 milijonov frankov. Francoski narod bo zdaj vsaj menda zapazil, komu je prišel v roke, namreč tisti stranki, ki nij nikoli sita. — Strašno napeti general du Temple bo zoper voljo svojih prijateljev prinesel pred zbornico neko „jamranje“ o papeževem pomanjkanji in hudem stanji, in bo interpeliral vlado zaradi italijanske politike.

Uporniki na **Kubi** so si izvolili Pancha Aquilero za prezidenta.

Španska vlada je zapovedala generalom in častnikom, da svojih povelj ne smejo prej odložiti, da naslednik pride. Lopez Dominguez, novi poveljnik pred Kartageno, je svoj komando nastopil. Baje je rekel, da bo božične praznike v Kartageni praznoval. — Razvpiti fajmošter Santa Cruz je, ko je dobil telegram, da je škof Urgel v Vergari, takoj s svojo bando tja hitel, da bi ga ustrelil. Škof je hitro zbežal, da bi prišel v glavni tabor Karlstov.

Za **nemški** državni zbor klerikaleci tako agitirajo, da bi človek skoraj ne verjel. Na Bavarskem, se hvali neki klerikalen list, bodo imeli razen treh vse sedeže. Liberalni listi zato svoje pripadnike opominjajo, naj bodo v svojem delovanju vztrajni. — V prihodnji državni zbor bo prišla bržkone tudi predloga o železniški postavi, ki bo za celo Nemško veljala.

Kakor se iz **Turškega** piše, se bodo obljubljene reforme zdaj začele. Vse plače, ki znašajo nad 500 pijastrov na mesec, se bodo za 50 pre. znižale. Če se to res zgodi, se bo socialno in ekonomično položje muzelemskega prebivalstva temeljito predru-gačilo. Mesto lenobe se bo delalo in haremi se bodo hitro praznili, sploh bi vsa Turčija dobila drug obraz.

Domače stvari.

(† Kranjski deželni poslanec Matija Koren) voljen na Notranjskem je včeraj v Ljubljani na nagloma umrl. Našli so ga včeraj opoldne v sobi gostilnice pri „Virantu“, kjer je stanoval, mrtvega. Prejšnji večer je bil v gostilnici v družbi še jako vesel. Ker je imel navado zgodaj vstajati, mislili so včeraj zjutraj, ko je pismonos njegovo sobo zaprto našel, da je že izšel. A ko ga tudi opoldne nij bilo, in ga hišni sluga, videč da ključ od znotraj tiči, nij mogel doklicati, odprli so v navzočnosti dež. poslanca gg. Pakiža in Lavrenčiča, g. Perone in gostilničarja g. Grčarja s silo vrata in našli Korena mrtvega v postelji. Zadel ga je po noči mrtvoud.

— (Vse ljubljanske šole), in sicer gimnazijo, realko, učiteljsko izobraževališče, vadnico in vse ljudske šole v mestu Ljubljani — je včeraj c. kr. vlada na nagloma zaprla za tri tedne, zato ker se kužna bolezen kozé posebno med mladino strašno širi. Ali bode ta epidemija v treh tednih nehala, ali še večjo razširjenost dobila, — kdo more vedeti?

— (G. Ivan Vilhar) je — kakor v uradni „L. Ztg.“ beremo — izstopil iz direkcije in upravnega sveta banke „Slovenije.“

— (Ljubljansko konstitucionalno društvo) je imelo 17. t. m. na večer zbor. Jako malo število udov se je bilo zbralo. Prof. Supan je bil pameten dovolj, da je govoril proti pojedini, katero so c. kr. nemškutarji zopet mislili napraviti za novo „firasungsfajer“, rekši, da se ljudje s pravico že norca delajo iz tega. Zato, in ker nij dolgo, kar sta bila v kazini dva prav interesantna banketa, ne bo ga zdaj ob praznovanju decemberske ustave. Grof Turn je govoril o svetovni razstavi. Ne vprašajte, kakó. Govorili so potlej še Kaltenegger, Schrey, dr. Supan, dr. Schaffer — torej zmirom in povsod eni in isti.

— (Ko ze) se v Ljubljani prijemljejo, po mnenji mestnega magistrata ljubljanskega, samo takih ljudi, ki so Nemci ali vsaj samo nemško znajo. Mestni magistrat namreč objavlja oklic, da se kože brezplačno na rotovži stavijo, samo v nemškem jeziku.

— (Sokol ljubljanski) ima dne 28. t. m. dopoldne ob 10. uri svoj občni zbor, pri katerem se voli nov odbor. Odbor je v svoji seji dne 17. t. m. tudi sklenil, da se tudi bodoči predpust napravi sijajna maskerada na pustni vtorek. V ta namen je izvoljen poseben odsek, kateremu na čelu staja gg. Drenik in Jeločnik. Po načrtu soditi, bode prihodnja maskerada Sokolova med vesellicami v Ljubljani zavzimala gotovo eno izmed prvih mest.

— (Telovadno društvo „Vipavski Sokol“) bo imel 26. decembra t. l. ob 4. popoldne svoj redni občni zbor. Dnevni red: a) poročilo in predlogi odborovi; b) razgovor o prihodnjem stanovanju „V. S.“ in telovadnici; c) proračun za prihodnje leto; d) volitev odbora in poveljnikov; e) predlogi posameznih družabnikov. K temu občnemu zboru vabi vse p. n. gg. družabnike

„Sokolov“ odbor.

— (Predstojništvo čitalnice postojnske) vabi uljudno vse častite društvene v občni zbor, kateri bode 21. dan t. m. popoldne ob 5. uri v čitalnični dvorani. — Dnevni red tega zborā bode: 1. Govor predsednikov. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo denarničarja. 4. Volitev 3 društvenikov, ki niso bili to leto odborniki, za pregled računov. 5. Nasveti društvenikov. 6. Volitev prvosestnika, in 7. volitev 6 odbornikov in 2 namestnikov, kateri si bodo izmed sebe tajnika in denarničarja izvolili.

— (Zlati križec) za zasluge je dobil Andrej Simonič, nadučitelj pri sv. Petru pri gornji Radgoni. Kot vrl učitelj, ki že 53 let pri šolstvu deluje, je tega počastenja vreden, toda kot velik nemčur ne.

— (Na ljutomerski šoli) je imenovan za podučitelja g. Janko Žerovnik, podučitelj iz Škofjeloke. Kot izurjen in izveden pevec bode tej šoli, na katerej je mladina v vseh razredih po spolu ločena, v posebno korist.

— (Na novi dekliški šoli) v Ptujju podučujeta dve učiteljici iz Ljubljane. Žalibog, da je šola nemška in učiteljici Nemkinji.

— (Društvo „Slovanska beseda“ v Gradci) napravi tudi v prihodnjem pustu svoj priljubljeni „Venček“ v Puntigamski dvorani in sicer prvič 4. februarja.

— (Istrska železnica) se je 17. v Pazinu zidati začela.

— (Goveja kuga) se širi tudi okolo Rogateca.

— (Odlikovanje.) G. Kopriva, štacijski šef v Nabrežini je dobil od italijanskega kralja orden italijanske krone.

— (Ulom). Iz Gorice se nam piše: 16. t. m. po noči so ulomili ponočni pobalini v prodajalnico tobaka neke uboge vdove v najživeji ulici, — „gospodska ulica“ imenovani, — nad katere vrati še celo plinova luč gori. Pobrali so ves tobak in smodke, (in razne keleke) pustili so le — prazne škatlje in predale. Opomena vredno je, da je uboga mati s to majheno kupčijo preživela petero otrok. Pred 4 leti umrl ji je mož, lani starejši sin in sedaj jo je še ta nezgoda zadela. — Če raztrgani berač prosi škoric kruha, takoj ga zasači „polica“, med tem ko brezsrčni tatovi s svobodno roko tuje blago krađejo in se z njim gostijo. Pa kaj bi se neki naši „polica“ in „preobleščenci“ (travestiti) po noči mrazili in čuvali, ker je tako fletno pod gorko odejo o petardah in pobalinskih pretepih sanjariti!

— (Tatvina.) 12. t. m. po noči med 8. in 9. uro se je posestniku, France Lenarčič, v Podgoricah štev. 12, krava (sivka), vredna 73 gld., od neznanih tatov ukradla.

Listnica uredništva. Vsi dopisi, ki denes niso mogli umesteni biti, pridejo prihodnjic.

Poslano.

Vsem belnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalescieri du Barry v Londonu.

Izvrstna zdravilna hrana Revalescieri du Barry odstrani vse bolezni; namreč bolezn v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurji in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprevajljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, navāl krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje krvi tudi ob času nosečnosti, skalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom kljubovale.

Spričevalo št. 73.621.

Na Dunaji, 1. februarja 1871.

Neskončna hvalečnost do Vas mi daje povod, Vam te vrstice pisati. Bil sem skozi štiri mesece od strašne naduhe trpinčen; nikdo mi nij mogel olajšanja dati, dokler nijsem na svet prijatelja Vaše izvrstne Revalescieri vzel, ki me je od tega zlega temeljito ozdravila.

Feliks baron pl. Clarov.

Spričevalo št. 65.715.

Paris, 11. aprila 1866.

Moj gospod! Moja hči, ki je izredno trpela, nij mogla prebavljati niti spati; nespečnost, slabost in nervozna razburjenost jo je prevladovala. Ona se nahaja celo dobro po čokoladi Revalescieri, ki jo je popolnem ozdravila, ima dober tek, dobro prebavljivost, pomirjene živce, zdravo spanje in trdno meso ter je zopet dobre volje.

H. de Montlouis.

Spričevalo št. 73.800.

Mohač, 20. decembra 1871.

Tri mesece sem Vašo slavnoznano „Revalescieri“ užival in po tem od večletne zlate žile ozdravel, ter sem to izvrstno sredstvo enemu svojih prijateljev v rabo pripočil. Prosim torej, da blagovolite takoj poslati 2 funtno škatlico za mojega prijatelja pod mojim Vam že znanim napisom po poštnem podvzetju.

Z vsem spoštovanjem

Jož. Ullein stavitelj.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescieri pri odraščanih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescieri-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescieri-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradci bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Loubi Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

17. in 18. decembra.

Evropa: Schmidt, Bukovič iz Dunaja. — Fuchs iz Dunaja. — Dezmola iz Vrbovskega. — Pacheny iz Dunaja. — Schaffer iz Štete.

Pri Elefantu: Brsardi iz Celja. — Deizinger z gospo iz Škofjeloče. — Dralka iz Kamnika. — Nürnbergger iz Mühovega. — Flora, Rigutto, Sorman Neža iz Trsta. — Sušič iz Celja. — Mati iz Firenzo. — Weyrauch iz Dunaja. — Avanzo iz Gorice. — Grof Pače iz Ponoviča.

Pri Maliču: Globočnik z vnuke iz Železnikov. — Schmidt iz Dunaja. — Treutel iz Švice. — Müller iz Dunaja. — Kouschegg Maria iz Trojane. — Gospa Anželi iz Grada. — Lichmann iz Prage. — Giberthi s sestro iz Trsta. — Br. Sothen, Bondi, Tugendhaft iz Dunaja.

Pri Zamorcu: Bivajcini iz Verone. — Hofbauer iz Tržica. — Porghi iz Laškega. — Bernot iz Poganic. — Podobnik iz Idrije.

Lekarna k angelju.

Lekarna k angelju

(poprej k angelju varhu)

Ljubljana — dunajska cesta.

Podpisani naznanja častitemu občinstvu in gg. zdravnikom, da je 9. tega meseca lekarno k angelju varhu (sedaj k angelju) na dunajski cesti prevzel.

Prizadevajoč, z obilno zalogo najboljših zdravil domače in tuje dežele, in posebno z najizvrstnejšimi medicinskimi specialitetami, kakor tudi z naravno „kemičnega laboratorija“ in skoz vestno in solidno ravnanje v vseh zadevah sedanjega časa zadostovati, ne bode podpisani nič opustil, si polno zaupanje P. T. pridobiti.

Naročbe iz provincije bodo takoj proti gotovi plači ali pa po poštne povzetji efektuirane.

Poslednjič oziroma za domače in tuje se bode v novo odprtjeni lekarni slovensko, laško in nemško govorilo. (333—1)

Ljubljana, 18. decembra 1873.

Gabriel Piccoli,
lekar in kemikar.

Dunajska cesta.

Gabriel Piccoli.

Najnovejša slovenska knjižica je:

Vera in pamet

ali

razodenje božje v naravi.

Obseg, do sedaj edini v slovenskem jeziku in svobodnemiselnem duhu, in lepa, jako okusna zunanja oblika ter niska cena (20, po pošti 22 kr.) je priporočanja dovolj!!! Dobiva se v Ljubljani po vseh knjigotržnicah in pri bukvozezu gosp. A. Kremžarji.

Vsled spričevala gospoda profesorja Oppolcerja, rector magnif. in profesor na c. k. kliniki na Dunaji, je

Anatherinova ustna voda

od dr. J. G. Popp-a, c. k. dvornega zdravnika za zobe na Dunaji, v mestu, Bognergasse Nr. 2, najsposobnejše sredstvo za

ohranjenje zobov

in taisto tudi on, kakor mnogo drugih zdravnikov zoper

zobne in ustne bolezni

čestokrat zapisuje.

Cena 1 gld. 40 kr. a. v. sklenica.

Dr. J. G. Popp-a

rastlinski zobni prah,

snazi zobe tako, da po njegovi vsakdanji rabi se ne odpravi samo navadno tako uadlen zobni kamen, nego tudi glazura zobov vedno bolj bela in nežna postaja.

Cena za škatljico 63 kr. a. v.

Zaloge:

(74—4)
v Ljubljani pri Petričič in Pirker-ji — Jos. Karinger-ji — A. Krisper-ji — Eduard Mahr-u — Fer. Melh. Schmitt-u — E. Birschitz-u, lekarji; — v Kranji pri L. Krisper-ji — Seb. Schaunig-u, lekarji; — v Pliberg-u pri Herbst-u, lekarji; — v Varaždinu pri Halter-ji, lekarji; — v Rudolfovu pri Dr. Rizzoli-ji, lekarji — Josef Bergman-u; — v Krškem pri Fed. Bömches-u, lek.; — v Kamniku pri Jahn-u, lekarji; — v Gorici pri Pontoni-ji, lekarji — J. Keller-ji; — v Wartenberg-u pri F. Gadler-ji; — v Vipavi pri Anton. Deperis-u, lek.; — Postojni pri Kupferschmidt-u lekarji; — v Škofjiloki pri C. Fabiani-ji, lekarji; — v Kočevju pri J. Braune-tu, lekarji; — v Idriji, c. k. rudarska lekarnica; — v Litiji pri K. Mühlwenzel-ji, lekarji; — v Radoljici pri Zalokar-jevi vdovi.

Pravi

Wilhelmov

antiartritični antirevmatični

čaj za čiščenje krvi.

(čisti krv zoper protin in revmatizem)

je kot

zimsko zdravljenje

edino gotovo zdravilno krv čisteče sredstvo,

ker je od vsled Nj. Vel. Najvišjega povelja zoper ponarejenj zavarovano. Dunaj, 28. marca 1871.

z najboljim uspehom upotrebljavano bilo. Ta čaj čisti celi organizem; preišče, kakor nobeno drugo sredstvo, dele celega trupla in odvrne iz njega po notranjem upotrebljanju vse nečiste za bolezni nabrane reči; tudi je učinek gotovo ustrajajoč.

Temeljito ozdravljenje protina, revmatizma, otročjih žil in zastaranih, trdovratnih bolezni, vedno gnoječih se ran, kakor vseh spuščajev pri spolnih boleznih in po koži, mozolov po telesu ali po licu, lišajev, sifilitičnih ran.

Posebno ugoden uspeh je imel ta čaj pri zagnjetenji jeter in vranice, enako pri zlati žili, zlatanci, silnem bolenji po čutnicah, kitah in udih, potem pri tisanji v želodec, vetrovih, zaporu, scavnih nadlogah, močnji, moškem oslavljenji, toku pri ženah itd.

Bolezni, kakor bramorji, žlezni otok, ozdravijo naglo in temeljito, ako se pije čaj neprenehljivo, kajti on je hladilno sredstvo, ki razstopi in žene scavnico. Celi kup spričeval, pripoznavalnih in pohvalnih pisem, ki se terjane zastoj dopošiljajo, spričujejo resničnost zgorej uvaženih razlogov.

V dokaz rečenega navedemo tukaj vrsto priznavalnih pisem:

Gospodu Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen!

Bottusani, v Moldavi, 25. marca 1873. Dvakrat sem že dal od tretje roke Vašega slovitega Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi prinesiti in ker je ta pri mojih prijateljih jako ugoden uspeh imel, obračam se sedaj naravnost do Vas s prošnjo, da mi takoj pošljete deset zavrtkov, za katere sledi znesek 10 gld. v prilogi. S spoštovanjem udani

Ludvik pl. Mdzykl,
(335—1) c. k. avst. oger. vicekonzul.

Gospodu Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen!

Hollenstein, 31. marca 1873. Sprejmite mojo najtoplejšo in prisrčnejšo zahvalo za naglo poslanje Vašega Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi.

Jaz sem ga večidel sam porabil, nekaj tudi svojim prijateljem in znancem dal.

Vsi tisti, ki rabijo Vaš Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi, so me prosili in mi naročili, naj Vam njih izboljšanje naznamim, in Vam najlepšo hvalo izrečem. Posebno pri meni kaže uživanje Vašega čaja veselje uspeh; moja protinska bolezen je kljubovala do sedaj vsakemu zdravljenju skozi blizu 28 let, po vednem uživanju 8 zavrtkov Vašega Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi je moja bolezen izginila.

Ker vidim, da bi bilo zdaj dobro in zdravilno uživati dalje Vaš Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi, prosim uljudno poslati mi zopet dvanajst zavrtkov Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi, za katerega znesek pridenem. Z vsem spoštovanjem hvalažni

Jan. Unterleutner, posestnik.

Gosp. Francu Wilhelmu, lekar v Neunkirchen!

M. Schönberg, 5. marca 1873. Prosim Vas, pošljite mi zopet blagovoljno po poštne povzetji 2 ducenta zavrtkov Vašega izvrstnega Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi. S posebnim spoštovanjem Vašeg blagorodnosti udani

J. pl. Fröhlich, oberst v penziji.

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchen pri Dunaji ali v mojih po časniki navedenih zalozah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezicah 1 gld., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva se pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi dobiva: v Mariboru pri Alois Quandestu; v Celji Baumbachovi lekarni, Rauscherjevi lekarni, pri Karl Krisperju; v Ljubljani na Šaj. pri L. Müllerju, lek.; v Mozirji pri Tribuču; v Varaždinu pri dr. A. Halterju, lek.; v Slov. Gradci pri J. Kalligaritschn, lek.

Zima pride, zima pride, zima je že tū!

Dobra, grejoča zimska obleka

varuje pred prehlajenjem, ki je začetek vsake bolezni.

Zdravilna podtelesca.

Ta so iz najfinješe Merino-volne, izvrstno grejō telo in je varujo pred prehlajenjem.

1 fine vrste, belo 1 gl.
1 " " pisano 1 gl.
1 najfinje volne 2 gl.
1 " " pisano 2 gl.

1 zgornja srajca

iz najfinjega barvanega flanela s svilnimi ali atlasnimi prsi in lepimi načrti prešita 5 gl.

Šali za gospode

vseh barv iz najfinje volne gld. 1.50.

Potni šali

veliki, kot ogrinjalo 2 gl. in 5 gl.

Šlips za gospode in gospe

iz najtanjše volne s svilno pretkano 50 kr. in 1 gl.

Ogrinjala za gospe in deklice

à la Maria Antoinette, ružica, modra, bela, vijolasta. So iz najtanjše berlinske volne tkana, pletena, izvrstno grejō in so najlepša in najnovejša v tem času.

1 za otroke 50 kr.
1 " deklice, najtanjše 1 in 2 gl.
1 " gospe, zelo tanko 2—5 gl.

Komašnje

iz najtanjše barvane berlinske volne pletene.

1 za otroke 50 kr.
1 " deklice 1 gl.
1 " gospe, najtanjše 2 gl.

Komašnje za gospode

iz najtanjšega sukna, podložene, z lepimi gumbami prešite 5 gl.

Komašnje

iz pravega ruskega usnja z varnostnimi sponami, varuje hlače popolnem pri slabem vremenu. 1 par najtanjših 5 gl.

Dolge in kratke nogovice

najbolje vrste.

1 par dolgih za deklice 50 kr.
1 " " gospe, najtanjše 50 kr., 1 gl.
1 " flanelnih kratkih 50 kr.
1 " iz najtanjše volne pletenih 1 gl.
1 " lovskih najtanjših 2 gl.

Posebno lepo

je nositi zelo tanka prava turška svilena Cachenez-ogrinjala za gospode po 1 gl., 2, in 5 gl.

Mufi za gospe in otroke.

1 za deklice ali otroke 1 gl.
1 ovratnik za to 50 kr., 1 gl.
1 za deklice 2 in 5 gl.
1 popolni kinč, ovratnik in muf dolgodlačen najtanjši 5 gl.

Rokovice

iz najtanjše mehkoobčutne volne.

1 par za gospode 50 kr. in 1 gl.
1 " " podložene 1 in 2 gl.
1 " " gospe in deklice 50 kr. in 1 gl.
1 " " " podložene 1 gl.

Rokovice iz jelenjega usnja.

1 par za otroke 50 kr.
1 " " gospe ali deklice 1 gl.
1 " " in " z manšetami 2 gl.

1 par za gospode 1 in 2 gl.

1 " s kožo podloženi, za kočiranje 2 gl.

Vloge za v čevlje

so najbolj priporočevalne, varujejo noge pred mrazom in potem nij treba težkih zimskih čevljev nositi.

1 par za gospode, gospe ali otroke 50 kr.

Bodi luč!

Novo popravljene petrolejske svetilnice z varnostno napravo, popolnem brez duha, po najlepših izgleh dunajske razstave narejene, so najboljše vrste le pri podpisane fabrikacije zalogi dobiti. Svetilnice za pri uku, delu, za družino so tako narejene, da je v 24. urah le za 2 in pol kr. tvari ne potrebuje.

1 kuhinjska svetilnica 50 kr.
1 stenska ali viseča 1 in 2 gl.
1 sobna popolna 50 kr. najlepša 1 in 2 gl.
1 za uk ali delo 1 in 2 gl.
1 salonska posebno lepa 5 gl.
1 viseča za predsobo ali delavnico 50 kr., 1 do 2 gl.

1 salonska viseča s škripci 5 gl.
taiste luksurijskeje za 1, 2, 5 dražje.
1 svetilnična podloga iz Angora-volne 50 kr.

Naglo kot blisk!

Najprijetnejša zabava po zimi je drsanje, toda k temu je neogibno treba dobrih, varnih drkalic.

Vse drkalice so previdene z novo patentirano ameriškansko varnostno napravo.

1 par za otroke 1 gl.
1 " " gospe ali deklice 2 gl.
1 " " jako lepih, prav angleških 5 gl.
1 " za gospode 2 gl.
1 " " najlepših 5 gl.

Gulden-Bazar, na Dunaji, Praterstrasse 66.

(312—7)

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.